

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. De nomine, definitione, & diuisione, irregularitatis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

est, si Coadiutor ille habeat omnes qualitates, quas ius canonicum in eiusmodi beneficiario requirit.

Nota obiter de duobus prioribus. Coadiutoribus eertum esse quod ij non sint proprie beneficiarij: sed de hoc tertio dubitari potest: tum quia solet constitui de consensu beneficiarij cui Coadiutor datur: itaut eiusmodi Coadiutoria videatur quodammodo vim habere, & naturam resignationis. Eo ipso enim, quod quis consentit suū beneficium alteri conferri, videtur eidem cedere. Tum quia talis Coadiutor ius in perpetuum habet in beneficio, & agnoscitur ab omnibus, & agnoscit oves tanquam proprius pastor. Sed cum Nauarro, & aliis quos ipse citat in tractatu De oratione ca. 26. num. 18. tenendum est contrarium: hoc est, ne Coadiutorem quidem perpetuum, esse proprie beneficiarium: quia est alius qui habet talis beneficij titulum nec in eodem beneficio, aliud est ius Coadiutoris, quā succedendi in illo post mortem alterius. Habet vero administrationem, & exercitium curæ annexæ ipsi beneficio: quoniam assumptus est tanquam adiutor ad ferenda onera administrationis, & curæ illius.

59.

Quod demum attinet ad Hospitalarios: notandum est duplex esse hospitale, vnum, quod in iure dicitur Religiosū: & est illud, quod auctoritate Episcopi aedificatum est ex cap. Adhæc, De religiosis domibus. ad Episcopumque ipsum pertinet procurare, vt redditus eius in vsus destinatos expen-

dantur. Alterum est non Religiosum, quod absque auctoritate Episcopi extructum est neque ad Episcopum ipsum, sed ad patronum eiusdem hospitalis, etiam si laicus sit, pertinet procurare, vt redditus eius in vsus destinatos expendantur. Non ponuntur autē hospitalarij in numero beneficiariorum, argumēto Clementinæ. Per literas. De præbendis. Et ratio est, quia instituantur hospitalia non quidem ad sustentationem Clericorum ob ministerium spirituale, sed ad pauperum alimoniam: ipsique hospitalarij possunt esse laici, qui tanquam tutores, curatores, aut gubernatores locum, & res hospitalis administrant ex Clementina. Quia contingit, §. Vt autem. De religiosis domibus. Aliquando tamen solet hospitale Clericis in titulum beneficij conferri. Ac primo, cum in illius fundatione dictum fuerit, vt in titulum detur alicui Clerico, qui illius bona dispenset: secundo, cum habet collegium Clericorum siue secularium, siue regularium, à quibus eligitur hospitalarius secundum præscriptam formam electionis canonicæ (de qua late Syluester verbo, Electio, 2.) quoniam tunc electus, & à Superiore confirmatus curam habet, & iurisdictionem in collegium; à quo electus est, vnde fit vt beneficiarius censatur. Denique quando hospitale vnitum est beneficio Ecclesiastico. Tunc enim cum accessorium sequi solet naturam principalis, dicitur beneficium.

TRACTATUS SECVNDVS.

De irregularitate, tanquam impedimento siue suscipiendi sacramentum Ordinis, siue susceptum exercendi.

Hic tractatus instituitur à Summularijs in verbo, Irregularitas, à Nauar. in Enchir. cap. 27. à num. 191. ad 251. à Couar. ad Clement. Si furiosus, De homicidio à Feliciano, & Borgalio, Alfonso à Vivaldo, Maiolo, ac aliis, quos hi duo referunt in initio suorum tractatum, vt & Henriquez tomo 1. Theologiæ moralis in initio libri 14. quibus nouissime accesserunt Suarez tomo 5. in 3 partem D. Thomæ à disput. 40. ad finem vsque, & Stephanus de Auila in tractatu de censuris parte vltima. Atque de irregularitate, nullus quidem inuenitur peculiaris titulus in iure canonico: multa nihilominus sparsim de ea habentur, postea commemoranda.

T P T V L V S P R I M V S.

De iis, quæ vniuersè spectant ad Irregularitatem.

Tres autem titulos hic tractatus distingui commode potest: quorum primus sit de iis, quæ vniuersè spectant ad Irregularitatem. 2. specialiter sit de irregularitatibus prouenientibus ex defectu: & ex facto, siue delicto. & 3. de prouenientibus ex delicto. Ad tria vero capita reducemus in primo titulo tradēda: vt vnū sit de nomine, definitione, & diuisione irregularitatis: & alterū cōplectatur generalia documēta de irregularitate, facientia ad rationem iudicandi de peccatis nobis propositam: & in tertio agatur de modis quibus irregularitas tollitur.

C A P V T I.

De nomine, definitione, & diuisione Irregularitatis.

S V M M A R I V M.

- 1 Vnde dicitur irregularitas, & varia formula verborum quibus in iure indicatur.
- 2 Generalis definitio irregularitatis.
- 3 Ius canonicum est causa irregularitatis: & quid, si ipsum sit dubium.

- 4 Quod ea fundamentum habeat in iure naturali, & quatenus in iure diuino positum.
- 5 Materialis causa irregularitatis factum, & defectus, siue patiant siue lateant.
- 6 Effectus formalis irregularitatis: ratione cuius, quatenus à censuris distinguatur.
- 7 Eiusdem finis, & diuisio.

IRREGULARITATIS nomen, si vim illius spectes, significat generaliter regulæ priuationem: sed vsu Ecclesiastico, quem in præsentia sequimur, specialiter significat impedimentum recipiendi Ordines Ecclesiasticos, aut exercendi susceptos. Cum enim regulæ iuris, vt in sequentibus patebit, non admittant indifferenter quoscumque ad susceptionem, & vsum Ordinum: ij qui tales non sunt, quales volunt canones esse, circa Ordines suscipiendos aut susceptos administrandos; dicuntur irregulares, & ipsorum impedimentum irregularitas: vt de sententia. & re iudicata, & De sententia excommuni. vtrobique cap. 1. in 6. Quod idem impedimentum adhuc in iure canonico variis aliis nominibus indicatur, prout ex Maiolo, Couarruia, & aliis citatis annotat Henriquez in memorato lib. 14. cap. 1. §. 1. Ea sunt: non audeat promoueri, Non aspiret ad Ordines, Non promoueatur, Prohibetur ordinari. Non adducitur ad ministerium altaris, ad ministerium Ecclesiæ admitti non potest: Sacerdotij officio alienus sit. Prohibetur à Sacerdote, à clericali officio cogatur abstinere. Celsabit à Clero, non potest suscepto ministerio perfrui. Deicitur officio vel

officio

officio vel Clero. Alienus à regula, impedimentum praestat ne peringat ad sacros Ordines. Addit idem, verbum Suffragatur, deponatur, degradetur ab officio, maledictione feritur, Communionem priuatur, & similia. Addit inquam, interdum indicare irregularitatem: quod quando contingat, relinquatur prudenti iudicandum ex indicis: qualia sunt, quae Suarez tractat in citata disput. 40. sub finem. Primo, si poena quae imponitur, dicatur auferenda per dispensationem. Secundo, si imponatur sine culpa, et si non sine causa. Tertio, si ita imponatur, vt post poenitentiam maneat impedimentum adferens Ordinibus siue suscipiendis, siue exercendis ex officio. Quae indicia ipse consequenter ibidem illustrat variis exemplis ex iure canonico.

Definitio autem irregularitatis à multis authoribus usurpata, quos loco citato in initio, Couar. refert, est: impedimentum canonicum ex facto, vel defectu proueniens: quo quis prohibetur ad Ecclesiasticos Ordines promoueri: & in iisdem ministrare. Cui definitioni paulo diuersam habet Nauarrus in memorato num. 19. inquit esse impedimentum à iure canonico inductum, acceptionem Ordinum Ecclesiasticorum aut aliquem usum eorum, quatenus sunt Ordines, directe impediens etiam post poenitentiam. Sed plenissima, à qua ex omnibus suis causis irregularitas definitur, haec esse potest. Impedimentum canonicum, quod ex facto, vel defectu proueniens, impedit acceptionem Ordinis Ecclesiastici: vel aliquem usum eius, quatenus Ordo est, institutum ad diuinorum reuerentiam.

In qua definitione prima pars tenens locum generis, hoc est, impedimentum, indicat irregularitatem non esse de genere censurarum, quae vincula sunt, quibus quoad animam ligantur delinquentes: vt ad respiciendum à delicto, vel illud imposterum cauendum inducantur. Vnde tolluntur absolute: cum irregularitas, quae est tantum impedimentum inhabilitatis institutum ad reuerentiam diuinorum, collatur dispensatione, siue rehabilitatione: sicut is, qui infirmitate debilitatus priuatur vsu ambulandi, illa per curationem depulsa ab infirmo, is usum ipsum ambulandi recuperat, tantum ad eum rehabilitatus.

Secunda pars, Canonium inquam, siue iudicium à iure Canonico, indicat causam efficientem irregularitatis non esse aliam quam ius Canonicum: quod constat ex cap. Is qui, De sententia excommunic. in 6. vbi statuitur, irregularitatem non incurri, nisi in casibus in iure expressis: Quam esse communem sententiam pluribus authoribus in eam citatis refert Couar. ad Clem. Si furiosus, initio prima partis, nu. 2. Qui etiam in sequenti n. 3. tractat, quod contra obicit potest ex cap. Ad audientiam, & ex cap. Significasti, secundo versu. Quod si discerni, De homicidio: cum dubitatur an quis irregularis sit, neque ipsum esse iudicandum irregularem: quia tale iudicium tutius est. Vnde sequi videtur falsum esse, quod irregularitas non incurritur, nisi in casibus iure expressis: quandoquidem in talibus nullus dubitationi locus esse videtur. Respondet (inquam) distinctione, quam proponemus in sequenti cap. 2. documento 4. Dici autem potest argumentum non concludere: quia ex propositis capitulis tantum habetur, quod super irregularitate, Episcopis sit praescriptum à iure, vt in dubio sequantur partem tutiorem: eos de quibus dubitatur, si sint irregulares iubendo, ad reuerentiam scilicet diuinorum, abstinere ab Ordinibus, quod non habet irreuerentiae periculum: sicut contrarius vsus Ordinum tunc habet. Ex quo praescripto non est consequens, vt in dubio debeat quis irregularis iudicari, sed tantum quod vsus Ordinum illi permitti non debeat eo nomine, quod incertum sit, an habeat impedimentum irregularitatis.

Ceterum irregularitatem efficienter ita esse à iure Canonico, vt illius quoddam fundamentum sit in iure tum naturali, tum diuino, patet: de iure quidem naturali, quia apud omnes gentes in vsu fuit, vt ad sacerdotium non admittirentur nisi corpore integri: pro quo vide quae habet Couar. loco citato num. 5. De iure vero diuino patet: quia quantumuis irregularitas non habeat vim ex diuina institutione: habet tamen ex humana auctoritate diuinitus homini concessa. Deinde quia ex diuina institutione quaedam illius figura praecessit in veteri Testamento. Tum in eo quod Deus praeeperit Moysi cap. 21. Leuitici dicens, Loquere ad

Aaron: homo de semine tuo per familias suas, qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius, si caecus fuerit, si claudus, si paruo vel grandi, vel torto naso] (quod praecipit obiter aduertere arogatum esse à Christo, sicut caetera veteris Testamenti caeremonialia.) Tum etiam in eo, quod Dauid, quia plurima bella gerendo multum sanguinis effudisset, prohibitus est templum aedificare Domino Deo, 1. Paralip. cap. 22. Ex hac parte definitionis habetur quoque differentia ipsa irregularitatis à censuris: quod habent à iure Canonico, & ab homine, & illa tantum sit à iure Canonico, & nunquam ab homine: vnde fit vt qui dicit aliquem esse irregularem, debeat adducere ius expresse inducens irregularitatem in tali casu.

Tertia pars, ex facto, vel defectu proueniens, indicat, proximam causam materialem irregularitatis: siue id propter quod ipsa incurritur, esse vel factum aliquod, vel aliquem defectum. Vbi aduerte primo, factum illud posse esse non modo id quod cum peccato perpetratum est, vt cum quis alium iniuste occidit: sed etiam id quod sine peccato, immo cum merito perfectum est: vt cum Iudex latronem zelo iustitiae interficit, iuxta cap. Aliquantos distin. 51. Defectum vero eum, posse esse ex parte tum animi, tum corporis, tum etiam parentum, de quibus sigillatim dicatur inferius.

Aduerte secundo, ex D. Anton. 3. parte tit. 28. cap. 2. in initio nullam irregularitatem incurri ex sola voluntate facendi id propter quod ipsa imponitur: vt si quis, inquit idem, vibret gladium animo occidendi, nec sequatur effectus mortis, aut mutilationis, non incurritur irregularitas, etiam si vulneret. Ratio est: quia lex Ecclesiastica requirit factum, iuxta illud 15. quaest. 1. cap. vltimo; Opera lex quaerit.

Aduerte tertio, quod factum sit occultum non ob stare, quin ex eo irregularitas sequatur: ita ut ex Nauarro in Enchir. c. 27. num. 194. & Couar. ad Clement. Si furiosus parte 2. §. 3. num. 4. contra Alphonsum à Castro in lib. 2. De lege poenali cap. vltimo, concl. 3. irregularitas quaelibet occulta tantum noceat quoad forum conscientiae, quantum manifestat: ac aequè requirat dispensationem. Quod probatur ex communi Ecclesiae vsu: quod super occulta, sicut & super manifesta irregularitate dispensatio procuratur. Et confirmatur ex cap. Nisi, De renunciat. §. Persona, vbi de Episcopo qui promotus est in irregularitate dicitur: Si & culpa latet, & causa: cum eo qui laudabiliter suum impleuit officium; potest non minus vtiliter, quam misericorditer dispensari. Item quod in Apostolicis litteris indulgentiarum, Sacerdoti electo ad confessionem excipiendam, detur facultas dispensandi cum Poenitente super irregularitate mentali: cuius nomine non potest alia intelligi, quam occulta seu incurta ob factum quidem externum: sed quod in foro externo probari nequeat, ac si esset sola mente commissum. De qua re Couar. ad eandem Clement. in initio num. 4. Denique in Concilio Tridentino, sess. 24. cap. 6. De reform. id habetur apertissime, cum statuitur, quod in omni irregularitate proueniente ex delicto occulto nec deducto ad forum contentiosum, excepto homicidio voluntario, possit Episcopus dispensare. Veruntamen cum duplex genus peccatorum in hac re distinguatur: vnum eorum quae solum ratione enormitatis, & notorietatis inducunt irregularitatem: alterum eorum quibus imposita est in iure irregularitas, non requisita conditione enormitatis & notorietatis: ea quae sunt prioris generis & occulta certum est non inducere irregularitatem, ita ut iam dicta debeant intelligi tantum de his quae sunt posterioris generis: Quae autem sint eius generis, quaeque prioris, patebit ex dicendis titulo 3.

Ceterum ex hac parte definitionis habetur adhuc differentia inter irregularitatem, & censuras: quod cum haec proueniant tantum ex facto culpabili, quod saltem sit peccatum veniale: irregularitas possit ex defectu, atque ex facto non culpabili prouenire, quod tamen illius causa sit iusta, habito respectu ad bonum commune. Cuius boni ratio, merito habetur in sacramento Ordinis, quod non est institutum vt caetera (excepto Matrimonio in quo similiter posita sunt impedimenta) pro singulis, sed pro communitate.

Ad cuius bonum spectat, ne quilibet ad Ordines, sicut ad alia sacramenta admittatur indifferenter.

6. Quarta pars definitionis, *Impedit acceptionem Ordinis Ecclesiastici, & usum eius usum, quatenus Ordo est*, indicat formam, seu formalem effectum irregularitatis: qui est impedire acceptionem Ordinis, vel aliquem eius usum. Vbi aduerte ex Nauar. in Enchir. cap. 27. nu. 191. illius disunctionis, vel aliquem eius usum, rationem hanc esse, quod quaedam sit irregularitas impediens ascensum ad ordinem superiorem, quæ non impedit exercitium Ordinis iam suscepti, iuxta illud in cap. finali, 13. quæst. 1. Non omnia quæ ordinandum impediunt, ordinatum deiciunt: & quædam quæ sic impedit vnum exercitium Ordinis suscepti: vt tamen non impediatur aliud exercitium eiusdem, vel alterius Ordinis: vt in cap. 2. De clerico ægotante, Sacerdos cui abscissi erant duo digiti cum parte palmæ, prohibetur Missam celebrare, non item alia officia sacerdotalia exercere.

Adde, quod ibidem Nauar. premisit, illa reduplicatione: *Quatenus Ordo est*, indicari discrimen quoddam quo irregularitas adhuc separatur à censuris: quæ impediunt Ordinum susceptionem, & exercitia: aut quatenus sunt communicationis quædam fidelium, vt excommunicatio: aut quatenus sunt officia quædam Ecclesiastica: hoc est, à personis tantum Ecclesiasticis obeunda, vt suspensio; aut quatenus sunt vsus sacramentorum, vt interdictum. Irregularitas vero eadem exercitia impedit, quatenus sunt vsus Ordinum: quia per se primo respicit diuinorum reuerentiam, quæ seruanda est in ipsorum Ordinum vsu. Vbi aduerte quod cum Ordines per se sint inuicem subordinati: ita ut inferiores præsupponantur à superioribus, illique ad hoc ordinentur, irregularitatem impediendo acceptionem vnius Ordinis, consequenter impedire acceptionem cæterorum Ordinum, etiam si non impediatur semper vsus iam acceptorum, prout in sequentibus dicitur.

7. Reliqua pars definitionis, *institutum ad reuerentiam diuinorum*, continet finem irregularitatis: quam adhuc separat à censuris: quarum proximus finis est non quidem reuerentia diuinorum, sicut irregularitatis: sed emendatio delinquentis, ad conseruationem Ecclesiasticæ disciplinæ.

Diuidi autem potest generaliter irregularitas, vt ex propolita definitione patet, in eam quæ ex facto, & in eam quæ ex defectu provenit. Cuius vtriusque varietas sunt species, nam ex defectu quinque proveniunt. Prima ex defectu animæ, secunda ex defectu corporis, tertia ex defectu natalium, quarta ex defectu ætatis, quinta ex defectu libertatis. Et cum factum duplex sit, quoddam cum delicto, & quoddam sine delicto: ab hoc duæ præcipuæ species oriuntur: vna est ex bigamia, quam aliqui vocant ex defectu Sacramenti: altera ex homicidio licito, quam aliqui vocant ex defectu leuitatis. Ab illo vero oriuntur octo. Prima ex homicidio illicito secunda ex iteratione baptismi, tertia ex indebita susceptione Ordinis, quarta ex vsu Ordinis indebito, quinta ex aliquo actu infidelitatis, sexta ex infamia, septima ex quocumque alio delicto enormi & notorio, propter quod meretur quis deponi.

CAPVT II.

In quo traduntur quedam generalia documenta de Irregularitate.

SVMMARIVM.

- 8 Irregularitas non incurritur ob solum conatum sine effectu: ea vt ad Ordinem primario, sic ad beneficium secundario redditur inhabilem.
- 9 An idem secundarius effectus contingat cum Irregularitate si dubia.
- 10 Irregularitas adueniens non priuat beneficio, nec iurisdictio- ne præhabita.
- 11 Violatio irregularitatis peccatum est suo genere mortale.
- 12 Quando in dubio iudicandus sit quis irregularis.
- 13 In irregularitate incurrenda non est differentia inter clericum, & laicum.

- 14 Irregularitas non impedit absolutionem sacramentali: neque per hanc, illi tollitur.
- 15 Ignorantia etiam inuincibilis irregularitatis non im- pe- dit, quin ea incuratur, nisi imposita sit ob culpam quæ simili- ter ignoretur.
- 16 Irregularitas aliquando indelebilis est, aliquando per seipsam cessat.

PRIMUM documentum est: Etiam in casu expresso in iure actum interiore coniunctum cum solo conatu exteriori, absque consummatione actus exterioris, non inducere irregularitatem. Hoc tangit Couar. ad Clem. Si furiosus; sub initium secundæ partis. Et probatur, quia irregularitas imponitur ob factum. Atque is qui solummodo conatur facere, non facit reuera.

Secundum est (quod iam attigimus, & de quo late Suarez tomo 5. disput. 40. sect. 2. num. 29. & aliquot sequenti- bus) præter primarium irregularitatis effectum inhabilitandi ad Ordines tum recipiendos tum receptos exercendos, esse alium secundarium inhabilitandi ad beneficium Ecclesiasticum recipiendum: ita ut irregularitas præcedens collationem beneficii, eam subsecutam reddat nullam. De quo agendi commodior locus erit in sequenti tractatu, cap. 11. num. 15. Hic monendum est primo, quod Suarez habet num. 36. bonam illius rationem esse, quod conferentis voluntas, ex qua pendet validitas collationis, non sit censenda alia, quam conferendi secundum canones, etiam adeo non habenti impedimentum canonicum: inde enim fit, quod sciens illud omnino recusat conferre, aut certe impedimentum ipsum tollit per dispensationem si eius dandæ sufficientem habeat potestatem. Monendum est secundo, quod Nauar. notat in Enchir. cap. 27. num. 194. versu, Ad questum: illum qui tacita irregularitate impetrauit beneficium, egere necessario dispensatione, ad illud licite retinendum: teneque fructus ante perceptos restituere, prout Couar. expressit ad regulam, Peccatum, par. 2. §. 8. num. 6. in fine multis aliis citatis. Quod vtrumque est consequens ex nullitate memorata. Monendum est tertio, non sufficere, vt illa dispensatio in irregularitate & retentione beneficii impetrati simplex sit, si possessionem illius acceperit scienter, id est, sciens se irregularem esse: adeoque inhabilem ad illud. Etenim qui per id incidit in intrusionem, quæ ex natura sua, intrudentem se, reddit inhabilem ad id ipsum beneficium, fit vt talis non sit proxime capax eiusdem beneficii quantumuis dispensetur cum eo in irregularitate, & beneficii retentione: nisi per Papam ad illud rehabilitetur: quia per eiusmodi dispensationem sublata est tantum inhabilitas secuta ex irregularitate: non etiam secuta ex intrusione: adeo ut in petitionis suæ literis, debeat exprimere & exponere Papæ, illam intrusionem, id est, quod sciens se irregularem esse, possessionem acceperit. Ita post Felinum ad cap. In nostras; De rescriptis, corol. 2. notat Nauar. in eodem versu, Ad questum.

Si quæras; An secundarius ille effectus locum habeat in eo de cuius irregularitate dubitatur. Respondetur distinctione: nam si quis existens in tali dubio acciperet beneficium, valde probabile est collationem esse nullam: quia ex ante dictis num. 3. iudicandus est inhabilis ad officium Ordinum, propter quod beneficium Ecclesiasticum datur ex cap. 16. De rescriptis in sexto, & quo ipsum nititur sicut ad officium fundamento suo, ex Panor. ad cap. Cum dilectus: de consuetud. num. 20. adeoque ille mala fide accipiens nihil habere videtur vnde excusetur. Si autem quis nihil dubitans, sed bona fide putans se minime irregularem esse acciperet beneficium, probabile est collationem esse validam. Nam cum ipse non sit aperte irregularis sed dubius: bonaque fide possideat beneficium, merito iudicabitur quod melior tunc sit conditio possidentis.

Si iterum quæras, An irregularis adueniens post beneficium iam acceptum inducat huius priuationem. Respondet Panor. ad cap. Clericis. Ne Clerici vel Monachi, num. 22. (& communem sententiam esse notat. Nauar. in Enchir. cap. 27. nu. 249. versu §. 3.) propter irregularitatem non esse quæ ipso iure priuatum beneficium quod ante habeat: sed esse priuandum per sententiam Iudicis, prout in illo cap.

Clericis